

**ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет природничих наук

Кафедра географії та природознавства

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ГЕОГРАФІЯ РОЗМІЩЕННЯ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ**

Освітня програма Географія

Спеціальність 106 Географія

Галузь знань 10 Природничі науки

Затверджено на засіданні кафедри
географії та природознавства
Протокол № 8 від “28” лютого 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові	Белова Наталія Володимирівна
Наукова ступінь	кандидат географічних наук
Наукове звання	доцент
Посада	доцент кафедри географії та природознавства
Місце роботи	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Факультет природничих наук
Адреса кафедри	вул. Галицька, 201 а, каб. 206, м. Івано-Франківськ
Контакти	+38 (067) 34 36 271
E-mail	nataliia.bielova@pnu.edu.ua
Посилання на персональну сторінку	https://kgip.pnu.edu.ua/%d0%b1%d1%94%d0%bb%d0%be%d0%b2%d0%be/

Опис дисципліни

Назва дисципліни	Географія розміщення продуктивних сил
Формат дисципліни	вибіркова
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год., з них: 12 год. лекційних та 18 год. практичних занять, 60 год. самостійної роботи. Вид контролю – залік.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/developer/course/list

2. Анотація до курсу

Дисципліна «Географія розміщення продуктивних сил» є вибірковою навчальною дисципліною для студентів спеціальності 106 Географія. При вивченні цієї дисципліни студенти зможуть вивчити місця прикладання праці, людські ресурси і природно-ресурсний потенціал у конкретному місці простору і у певний час, а також розглядати це поєднання як фактор і передумову діяльності, так і наслідки діяльності. Наука про розміщення продуктивних сил, як і інші науки, виникли і розвиваються у тісному зв'язку з практичними потребами і запитамі людського суспільства. Розміщення продуктивних сил – галузь географічної науки, що вивчає спеціальні просторові аспекти прояви дії економічних законів. Отже, раціональне розміщення продуктивних сил є одним з найважливіших чинників зростання економічної могутності України.

3. Мета та цілі курсу

Мета викладання дисципліни «Географія розміщення продуктивних сил» - пошук територіальної організації і таких форм продуктивних сил для конкретних умов геопросторово-часових координат, які б функціонували в цих умовах з найвищою ефективністю; сформулювати у студентів теоретико-методичні знання і практичні навички з питань організації виробництва.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Географія розміщення продуктивних сил» є:

– вивчення теоретичних основ та ресурсних передумов розміщення продуктивних сил, формування і розвитку міжгалузевих комплексів, міжрегіональних і зовнішньоекономічних зв'язків;

- дослідження найважливіших закономірностей, принципів і чинників, які визначають розвиток і розміщення продуктивних сил, механізму їх впливу на територіальну організацію виробництва;
- формування комплексного, просторового сприйняття економіки з позиції активізації людського фактору, необхідності врахування досягнень науково-технічного прогресу у вирішенні економічних, соціально-економічних та інших проблем;
- вивчення особливостей сучасного стану розміщення продуктивних сил та визначення напрямків його удосконалення;
- вивчення напрямків удосконалення державної регіональної політики як інструмента для динамічного, збалансованого соціально-економічного розвитку України та її регіонів, підвищення рівня життя населення;
- опанування методів, що використовуються при аналізі розвитку економіки регіонів та обґрунтуванні територіальної організації виробництва.

4. Компетентності

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
- Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах.
- Здатність до ефективної комунікації та до представлення складної комплексної інформації у стислій формі усно та письмово, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні наукові терміни з географії та туризму.
- Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси.

5. Результати навчання

- Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.
- Пояснювати особливості організації географічного простору.
- Аналізувати географічний потенціал території.
- Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.
- Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.
- Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.
- Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.
- Оцінювати роль України в світі, знати і пояснювати особливості просторової організації природи, населення і господарства України.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 3 кредити ECTS, 90 год.

<u>Вид заняття</u>	<u>Загальна кількість годин</u>
лекції	12
практичні	18
самостійна робота	60
Ознаки курсу	

<u>Семестр</u>	<u>Спеціальність</u>	<u>Курс</u> <u>(рік</u> <u>навчання)</u>	<u>Нормативний /</u> <u>вибірковий</u>	
5	106 Географія	3	вибірковий	
Тематика курсу				
<u>Тема, план</u>	<u>Форма заняття</u>	<u>Завдання, год</u>	<u>Вага</u> <u>оцінки</u>	<u>Термін</u> <u>виконання</u>
Предмет, об'єкт дослідження, понятійний апарат і завдання курсу. Фактори розвитку і розміщення продуктивних сил.	Лекція 1/ Практична робота № 1	2 год	5	Згідно розкладу
Закони і закономірності, принципи розміщення продуктивних сил. Теорія і концепції розміщення продуктивних сил і регіонального розвитку.	Лекція 2/ Практична робота № 2	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	5	Згідно розкладу
Основи державної регіональної політики. Людський чинник у розміщенні продуктивних сил. Природно-ресурсна основа розвитку продуктивних сил.	Лекція 3/ Практична робота № 3	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	5	Згідно розкладу
Науково-технічний прогрес і розміщення продуктивних сил. Виробничий і науковий потенціал економіки. Народногосподарський комплекс України. Галузева і територіальна структура. Міжгалузеві комплекси як складні структурні утворення.	Лекція 4/ Практична робота № 4	Захист практичної роботи/ Контрольна робота/ 2 год	5	Згідно розкладу
Економічне районування України.	Лекція 5/ Практична робота № 5	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	5	Згідно розкладу
Характеристика продуктивних сил економічних регіонів.	Лекція 6/ Практична робота № 6	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	5	
Вплив зовнішньоекономічних зв'язків на розвиток і розміщення продуктивних сил України	Практична робота № 7	Презентації/ 2 год	5	Згідно розкладу
Сутність, значення та основні форми зовнішньоекономічного співробітництва.	Практична робота № 8	Презентації/ 2 год	5	Згідно розкладу
Нові форми раціонального розвитку продуктивних сил України.	Практична робота № 9	Підсумкова контрольна робота/ 2 год	10	Згідно розкладу

7. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	50 балів студент отримує під час проведення практичних занять; ще 50 балів студент отримує за складання заліку.
Вимоги до письмової роботи	Екзаменаційний білет містить 4 описові запитання та тестові завдання. Описові теоретичні питання мають бути розписані тезисно, лаконічно та послідовно. Після написання роботи проходить усний захист (вибірково за необхідності).
Семінарські заняття	Кожне практичне заняття оцінюється в 5 балів, 10 балів студент може отримати за оформлення і презентацію індивідуального завдання. Без захисту індивідуальної роботи студент не допускається до здачі екзамену.
Умови допуску до підсумкового контролю	Під час навчання на практичних заняттях отримати не менше 25 балів, а також, обов'язково захистити індивідуальну роботу згідно обраної тематики.
Програмові вимоги для складання заліку з дисципліни	https://d-learn.pnu.edu.ua/
8. Політика курсу	
Всі аудиторні та самостійні заняття проводяться з дотриманням етичних стандартів професії. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із викладачем дисципліни. Політика щодо академічної доброчесності Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96627_27.09.2018.pdf.	

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81.FR12.pdf>

Політика щодо перескладання змістових модулів та оскарження оцінювання

Ліквідація академічної заборгованості, перескладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-Universytetu-Im.-Vasylia-Stefanyka.pdf>

Участь в опитуванні (анкетуванні)

По завершенні вивчення курсу здобувачі вищої освіти мають можливість пройти опитування у системі Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності <https://d-learn.pnu.edu.ua/> щодо удосконалення якості навчання. Анкета носить анонімний характер і включає 10 запитань, відповіді на них будуть використовуватися лише в узагальненому вигляді.

Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності студентів, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати їх пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література

1. Бойченко Е. Б. Відтворення продуктивних сил в контексті розвитку регіонального соціуму: питання теорії, практики, діагностики : монографія / Е. Б. Бойченко. — К. : "Хай Тек Прес", 2015. — 372 с.
2. Розміщення продуктивних сил України : підручник / за ред. проф. Є. П. Качана. — К. : ВД «Юрид. Книга», 2004. — 547 с.
3. Розміщення продуктивних сил : підручник / за ред. В. В. Ковалевського, О. Л. Михайлюк, В. Ф. Семенова. — К. : Знання, КОО, 1998. — 501 с.
4. Руденко В. П. Географія природно-ресурсного потенціалу України : підручник / В. П. Руденко. — К. : ВДК.; М. : Академія; Чернівці : Зелена Буковина, 1999. — 568 с.
5. Руденко В. П. Лісокористування в Україні : навч. посібник / В. П. Руденко, А. Й. Швиденко, Р. М. Гишук. — Чернівці : Рута, 2002. — 48 с.
6. Сивий М. Географія мінеральних ресурсів України : монографія / М. Сивий, І. Паранько, Є. Іванов. — Львів : Простір М, 2013. — 683 с.

7. Соціально-економічна географія України / за ред. О. Шаблія. – Львів : Світ, 2000. – 378 с.
8. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії / О. Г. Топчієв. – Одеса : Астропринт, 2001. – 560 с.
9. Трансформація структури господарства України: регіональний аспект / за ред. Г. В. Балабанова, В. П. Нагірної, О. М. Нижника. – К. : Міленіум, 2003. – 404 с.
10. Україна. Промисловість та інвестиційна діяльність : атлас. – К. : Картографія, 2003. – 80 с.
11. Шаблій О. І. Основи загальної суспільної географії : підручник / О. І. Шаблій. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. – 444 с.
12. Шаблій О. І. Основи суспільної географії / О. І. Шаблій. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2012. – 296 с.

До Силабусу також додаються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій);
- 2) Тематика та зміст практичних робіт;
- 3) Завдання для підсумкового контролю (екзаменаційні питання);
- 4) Матеріали для дистанційного навчання в системі <https://d-learn.pro/developer/course/list>

Викладач:

Бєлова Н.В.